

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

6 november 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het Vlaams-Nederlands verdrag inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Vlaams en Nederlands hoger onderwijs

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hervormingen in het Europees hoger onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het zogenaamde Bologna proces

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opmerkelijke uitspraken van een aantal gangmakers in het Vlaams hoger onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 6 november 2003

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.24 uur.*

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het Vlaams-Nederlands verdrag inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Vlaams en Nederlands hoger onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is interpellatie van de heer Librecht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het Vlaams-Nederlands verdrag inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Vlaams en Nederlands hoger onderwijs.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk der Nederlanden hebben op 3 september 2003 een verdrag ondertekend inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Vlaams en het Nederlands hoger onderwijs. Vlaanderen en Nederland kozen voor elkaar omwille van de gemeenschappelijke taal, de overeenkomst in onderwijswerkwijze, enzovoort. De verdragsluitende partijen hebben de uitdrukkelijke wens om tot een tastbaar instrument te komen om zowel de Vlaamse als de Nederlandse opleidingen te accrediteren. Dat instrument moet over de noodzakelijke en nuttige bevoegdheden beschikken ter vervulling van die opdracht. De verdragsluitende partijen willen elk voor hun eigen hoger onderwijs verantwoordelijk blijven en beloofden de wederzijdse grondwettelijke vrijheden van het onderwijs te respecteren.

De accrediterende samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen is een toe te juichen initiatief. De samenwerking garandeert een grotere intellec-

tuele slagkracht in Europa, accentueert de onafhankelijkheid ten aanzien van de instellingen en andere organisaties uit het hoger onderwijs en bevordert de internationale vergelijkbaarheid van het hoger onderwijs. Daarenboven zijn aan de invoering van deze accreditatie belangrijke rechtsgevolgen verbonden. Dat is een niet onbelangrijk feit.

Toch leven in Vlaanderen belangrijke bekommernissen. Er is de zorg om de blijvende Vlaamse onderwijskwaliteit. Ik besef dat dit subjectief is, en ik kan soms ook niet volgen. De ene dag lees ik dat ons onderwijs het erg goed doet volgens OESO-normen. De andere dag lees ik dan weer in een andere studie dat ons onderwijssysteem bijdraagt tot een minder welbevinden van leerkrachten en leerlingen. Nog later lees ik dan weer dat Vlaanderen in vergelijking met de rest van Europa een zeer hoog aantal zittenblijvers heeft. Gepositioneerd in de Europese onderwijsruimte scoort het Vlaams onderwijs echter kwalitatief goed tot zeer goed. Het feit dat veel Nederlandse ouders uit de grensgebieden hun kinderen naar Vlaamse scholen sturen, is daar een bewijs van. We moeten ons hiervan bewust blijven en we moeten deze maatstaf zeker meenemen bij de komende hervormingen.

Een of andere samenwerking mag niet leiden tot eventuele nivellerende niveauaanpassingen. De opleidingen van Nederlandse instellingen moeten worden getoetst op de kwaliteitsaspecten die door de Nederlandse wet zijn vastgesteld, en de opleidingen van Vlaamse instellingen op de kwaliteitsaspecten die door het Vlaams decreet zijn vastgesteld. Dit is ook zo bij de procedure voor een aanvraag om accreditatie of bij het toetsen van een nieuwe opleiding. Het zal bijzonder moeilijk worden om de houdingen op elkaar af te stemmen en te komen tot eenduidige procedures. Vlaanderen moet bij deze onderhandelingen verbeteren wat kan, maar zeker behouden wat goed is.

Librecht

Een andere zorg is die om een blijvende flexibiliteit van het onderwijsaanbod. Zowel Vlaanderen als Nederland moeten erover waken dat het accreditatiesysteem niet tot een verstarring van het onderwijsaanbod leidt. Onderwijscurricula moeten soepel kunnen worden bijgestuurd en geactualiseerd in functie van nieuwe ontwikkelingen. Daarom moet een accreditatiesysteem enerzijds voorzien in het vastleggen van minimumkwaliteitsvereisten en anderzijds voldoende ruimte bieden voor creativiteit en innovatie. Het zijn overwegingen en bekommernissen die noch in de overeenkomst, noch in de bijlagen, noch in de toelichtende nota terug te vinden zijn.

Dan is er de zorg om de relevantie van de doelmatigheidstoets. Ik wil daar niet te veel over uitweiden. Deze gaat in belangrijke mate de versnippering van het onderwijslandschap tegen en kan enkel worden toegejuicht. Afstemming, veralgemening en bestendiging van deze doelmatigheidstoets in de Vlaams-Nederlandse samenwerking zijn noch in de overeenkomst, noch in de bijlagen, noch in de toelichtende nota terug te vinden.

Er is ook de zorg om een zo gelijkwaardig mogelijke houding en samenwerking. Niettegenstaande de bereidheid tot gelijkwaardigheid tussen Vlaanderen en Nederland aanwezig zal zijn, blijkt bij de start alvast een zekere onevenwichtigheid in de samenstelling van de organisatie. De zetel is eens te meer gevestigd in Den Haag.

Ik wil ook de verdeelsleutel in vraag stellen. In Vlaanderen en België hebben we daar ervaring mee. We moeten zeer voorzichtig zijn met een trendsetting die spoedig in voldongen feiten uitmond.

De accreditatieorganisatie van Nederland zal ook voor de accreditatie in Vlaanderen zorgen. De organisatie heeft een rechtspersoonlijkheid volgens de regels van het Nederlandse recht. Ik heb die juridische teksten eens heel goed gelezen, maar ik begrijp ze niet goed.

Ik wil het ook nog even hebben over de bezorgdheid over een zo ruim mogelijk gedeelde advisering. Er worden steeds opnieuw belangrijke impulsen gegeven aan een Vlaams-Nederlandse samenwerking. Er worden ook heel veel inspanningen geleverd in verband met de vormgeving. Ik denk aan het oprichten van diverse commissies en het aankopen van imposant onroerend goed in Brussel,

zoals het Huis van het Nederlands in de Philippe de Champagnestraat en een groot huis in de Marktstraat. Die aankopen hebben onrechtstreeks met die samenwerking te maken. In de Prinsenstraat werd bovendien een prachtige, imposante woning aangekocht als Vlaams-Nederlands Huis. Deze aankoop heeft rechtstreeks te maken met de samenwerking. Ik vind die aankopen niet slecht, maar ondertussen ervaar ik toch ook hoe moeilijk de samenwerking soms verloopt.

Een tijdje geleden heb ik in deze commissie een interpellatie gehouden over de moeizame samenwerking in de Nederlandse Taalunie. In dit dossier verloopt de samenwerking ook moeizaam. Zo werd de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland volledig buitenspel gezet. Nochtans werd deze commissie in het leven geroepen om de regeringen te adviseren over de Nederlands-Vlaamse samenwerking, ook op het gebied van onderwijs. Nu neem ik dat aan de herhaaldelijke vraag van onze commissie om de ontwerp teksten te kunnen inzien, geen gevolg werd gegeven. Ik stel ook vast dat op 26 augustus 2003 de Nederlandse staatssecretaris de documenten opstuurde, terwijl het verdrag op 3 september 2003 in Den Haag werd ondertekend. Dat is toch een allesbehalve soepele houding. Regeringen moeten adviesinstrumenten die ze zelf in het leven hebben geroepen, terdege respecteren.

Welke garanties heeft Vlaanderen dat het de kwalitatieve maatstaf van het Vlaamse onderwijs kan behouden? Hoe kunnen er garanties worden ingebouwd om soepele onderwijscurricula, geactualiseerde functieaanpassingen en ruimte voor innovatie en creativiteit in dit verdrag te integreren? Hoe kunnen de uitermate belangrijke bepalingen van de doelmatigheidstoets worden veralgemeend en verankerd binnen het Vlaams-Nederlandse samenwerkingsverband? Vindt u niet dat er eerder dan pas na 5 jaar een evaluatie moet komen? Hoe zal dit verdrag de gelijkwaardigheid tussen Vlaanderen en Nederland garanderen? Wat denkt u over de veronachtzaming van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland? Welke garanties biedt het verdrag in verband met een zo ruim mogelijk gedeelde advisering? Vindt u dat deze Vlaamse bekommernis in de vorm van een bijlage aan de tekst van dit verdrag kan worden toegevoegd?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat het zeer goed is dat de minister de gelegenheid krijgt om nogmaals de duidelijke

Van Baelen

lijke relatie tussen Vlaanderen en Nederland in verband met het hoger onderwijs toe te lichten. Ze kan nu duidelijk zeggen welke afspraken er zijn. Kwaliteit moet de eerste bezorgdheid blijven, maar ik heb geen vrees in verband met die kwaliteit. We hebben al jaren gemengde visitatiecommissies waarmee ik nog geen negatieve ervaring heb gehad, integendeel zelfs. Ik heb zelf mogen ervaren hoe die visitaties verlopen en hoe ernstig de universiteiten daar intern mee omgaan. Ik heb dus geen vrees voor die Hollanders, om het eens negatief uit te drukken.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Librecht zegt dat hij een en ander niet meer kan vatten, omdat in verschillende studies verschillende conclusies worden getrokken. We stellen vast dat Vlaanderen altijd goed scoort als het over de traditionele onderwijs-onderwerpen gaat. We zijn altijd heel goed geweest in kennisoverdracht. We scoren op het vlak van welbevinden echter heel wat slechter. We moeten dat durven toegeven.

Wat is onderwijskwaliteit eigenlijk ? Heeft die enkel te maken met de kennisoverdracht of met meer dan dat ? Studies zijn heel interessant, ook voor het beleid, maar ze moeten wel in hun globale context worden bekeken. De resultaten zijn immers afhankelijk van de specifieke aspecten die worden onderzocht. Ik heb namelijk begrepen dat er daarover verschillende signalen worden verstuurd naar het veld en dat het niet altijd voor iedereen even duidelijk is waarover het nu eigenlijk gaat. Dit was eventjes een opmerking terzijde, maar ik vind dat toch wel belangrijk omdat in de pers inderdaad regelmatig studies worden aangehaald zonder ze te duiden.

Dan zal ik nu antwoorden op de vragen van de heer Librecht over dit onderwerp. Het verdrag bepaalt dat de accreditatieorganisatie een beoordelingskader moet ontwikkelen ten behoeve van de accreditatie van de Vlaamse opleidingen. De accreditatieorganisatie moet ook een toetsingskader ontwikkelen ten behoeve van de toets nieuwe opleiding voor de inrichting van nieuwe opleidingen door Vlaamse instellingen. De accreditatieorganisatie moet daarbij rekening houden met de Vlaamse regelgeving en met de structuur en de identiteit van het Vlaamse hoger onderwijs. Rekening houdend met de resultaten van een vergelijkende ana-

lyse tussen het Vlaamse en het Nederlandse hoger onderwijs, moet daarbij worden gestreefd naar een zo groot mogelijke mate van gemeenschappelijkheid met de Nederlandse accreditatie- en toetsingskaders. Zeker in de eerste fase wordt daarbij geen gelijkvormigheid opgelegd.

De Vlaamse opleidingen worden getoetst op de kwaliteitsaspecten die in het Vlaamse decreet zijn vastgelegd. Het Vlaamse decreet bepaalt de generieke kwaliteitswaarborgen en bepaalt op algemene wijze de doelstellingen van een bachelor- en masteropleiding.

De Vlaamse regering moet de beoordelingskaders en de toetsingskaders goedkeuren voordat ze van toepassing worden in de Vlaamse Gemeenschap. Het ontworpen systeem van accreditatie en kwaliteitszorg biedt de garantie dat de kwaliteit van het Vlaamse hoger onderwijs gehandhaafd blijft en zelfs verbetert. Het bevordert de transparantie en de internationale herkenbaarheid ervan. Ik denk dat we zo twee belangrijke elementen aan elkaar koppelen : behouden wat goed is en tegelijkertijd de transparantie en de herkenbaarheid vergroten. Dat was ook de doelstelling.

Ik vestig er nogmaals de aandacht op dat de Vlaamse regering een belangrijke rol heeft alvorens het nieuwe mechanisme effectief kan opstarten. Het is dus niet zo dat we dat uit handen geven en dat we er dan geen vat meer op hebben ; we hebben er echt wel alles aan gedaan om dat te voorkomen. We willen absoluut de controle behouden.

Het ontwikkelde accreditatiesysteem dat voortbouwt op het bestaande systeem van kwaliteitszorg, biedt voldoende ruimte voor innovatie van de curricula. Het decreet bepaalt slechts minimale niveau- en kwaliteitsvereisten. Het accreditatiesysteem biedt ook ruimte voor differentiatie en profilering. De instelling kan aan de accreditatieorganisatie vragen ook bijzondere kwaliteitskenmerken van de opleiding te beoordelen zoals bijvoorbeeld een expliciete internationale gerichtheid en een bijzondere pedagogisch-didactische aanpak. Dat kan op zich natuurlijk ook een meerwaarde vormen : ik kan me voorstellen dat de instelling daar ook trots op is en daar ook mee wil uitpakken. Dat kan dus alleen maar voordelig zijn.

De Erkenningcommissie voert de doelmatigheidstoets uit aan de hand van de aspecten en criteria die in het decreet zijn vastgelegd : het bestaande aanbod van opleidingen, het aantal studenten in dezelfde of in verwante opleidingen, de te ver-

Vanderpoorten

wachten vraag naar afgestudeerden en de maatschappelijke relevantie van de opleiding. Voor de inrichting van nieuwe opleidingen voert de accreditatieorganisatie een kwaliteitstoets uit aan de hand van het goedgekeurde toetsingskader nieuwe opleidingen. De accreditatieorganisatie gaat daarbij na of voor de nieuwe opleiding al of niet potentieel voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn.

Voor een beperkt aantal opleidingen die kunnen starten vanaf het academiejaar 2003-2004, meer bepaald verpleegkunde, vroedkunde, sociaal werk en toerisme, gaat het alleen om een beoordeling van de macrodoelmatigheid in een Vlaamse context. De technische aanpassingen aan het BAMA-decreet om dit mogelijk te maken, zullen binnen afzienbare tijd worden behandeld in deze commissie naar aanleiding van de bespreking van het aangekondigde 'aanvullingsdecreet'.

Een afstemming tussen Vlaanderen en Nederland van de werkwijze bij de beoordeling van de macrodoelmatigheid van nieuwe opleidingen is zeker wenselijk. Macrodoelmatigheid heeft in belangrijke mate te maken met de financiering en met het streven naar een doelmatige besteding van de overheidsmiddelen.

Ik vind een evaluatieperiode van vijf jaar voor de eerste evaluatie van de wijze waarop de accreditatieorganisatie heeft gefunctioneerd, geen te lange periode. De daaropvolgende evaluatieperiodes zullen 4 jaar beslaan. Een evaluatie is alleen zinvol als ze slaat op een voldoende aantal aanvragen om accreditatie of om een toets nieuwe opleiding. De accreditatieorganisatie moet ook elk jaar een jaarverslag indienen dat de goedkeuring vereist van het Comité van Ministers.

Het verdrag maakt ook het ingrijpen door het Comité van Ministers mogelijk in geval van ernstige verwaarlozing van de accreditatietaak. Het Vlaamse decreet voorziet in een mogelijkheid van beroep bij de Vlaamse regering tegen besluiten van de accreditatieorganisatie. Al bij al zijn voldoende momenten ingebouwd waarop het functioneren van de accreditatieorganisatie tegen het licht kan worden gehouden.

De 60/40-verhouding in de bestuursvertegenwoordiging en de gelijkwaardigheid van de beide ministers van Onderwijs in het Comité van Ministers garanderen de gelijkwaardigheid van Vlaanderen en Nederland. Het Comité van Ministers speelt een

cruciale rol in de werking van de accreditatieorganisatie, met name bij de goedkeuring van het bestuursreglement, de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag. Het verdrag kent aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie de rechtspersoonlijkheid toe, weliswaar naar Nederlands recht. Dit heeft echter vooral te maken met het feit dat het accreditatiesysteem in Nederland reeds was ingevoerd.

Het is correct dat de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland niet actief werd betrokken bij de totstandkoming van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie. Aan de ene kant moet u samen met mij vaststellen dat het verdrag er toch op vrij korte termijn is gekomen, wat op zich toch een verheugende vaststelling is. Aan de andere kant heeft de overheid eerder het standpunt ingenomen dat de commissie vooral wordt betrokken bij en belast met het adviseren over grote beleidslijnen en dus niet over de concrete bepalingen van een accreditatieverdrag.

Ik kan het met u eens zijn dat de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen soms moeilijk verloopt; ik heb dat kunnen vaststellen op bepaalde terreinen. In dit gegeven vind ik echter dat het zeer snel is gegaan. Ik ben zelf verbaasd over de vlotte samenwerking en de zeer goede verstandhouding tussen de mensen die werkzaam zijn in de werkgroepen, in de voorlopige organen en het uiteindelijke orgaan. Daar kan heel weinig op worden aangemerkt. Als dit niet zo zou zijn, zou u dat al wel gehoord hebben.

Het verdrag is ondertussen ondertekend. Aan de tekst van het verdrag kunnen nu geen bijlagen meer worden toegevoegd. Ik denk dat ik zojuist voldoende heb aangetoond dat via het decreet en de memorie van toelichting voldoende waarborgen zijn ingeschreven om het toezicht en de controle op het functioneren van het accreditatieorgaan mee in het oog te houden. Uiteraard is die controle een belangrijke taak van de ministers en het parlement.

Mijnheer Librecht, ik begrijp uw bekommernis, maar in dit geval is het een goed voorbeeld van samenwerking. Men heeft op alle vlakken systemen uitgewerkt waarbij ontsporing vermeden zal kunnen worden.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat er bij u een even grote zorg aanwezig is als bij mij over deze aange-

Librecht

legenheid, is voor mij een voldoende antwoord. De bedoeling van mijn vraag was enkel en alleen een grote zorg van een breed veld in verband met dit verdrag aan u voor te leggen.

Er is nog een voorontwerp van decreet waar we waarschijnlijk nog mee te maken krijgen. We zullen dit in het oog houden en er bij gelegenheid nog op terug komen.

De voorzitter : Het verdrag zelf komt in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : De macrodoelmatigheid gebeurt toch op het niveau van de verschillende landen en niet op het niveau van het accreditatieorgaan, want daar zou ik wel een beetje moeite mee hebben ? Concreet betekent dit toch dat het Vlaamse niveau als doelmatigheidsniveau wordt genomen en niet het niveau van het accreditatieorgaan ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Inderdaad.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hervormingen in het Europees hoger onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het zogenaamde Bolognaproces

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hervormingen in het Europees hoger onderwijs, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van de heer Martens tot minister Vanderpoorten, over het zogenaamde Bolognaproces.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op 19 sep-

tember laatstleden vond de zogenaamde Berlijnconferentie plaats, de derde conferentie in de rij na Bologna en Praag met betrekking tot de operatie naar een Europese hogeronderwijsruimte. In Berlijn ontmoetten de ministers van – hoger – onderwijs van liefst 33 landen elkaar om te discussiëren over de opvolging van het Bolognaproces.

In het communiqué dat achteraf werd verspreid, lezen we heel wat interessante zaken. Het gaat onder meer over de sociale dimensie van het Bologna-gegeven, over de Europese onderzoeksruimte, de accreditatie, de vooruitgang, de graden, de ECTS-punten, de herkenbaarheid, de internationale mobiliteit en nog veel meer.

Opmerkelijk is dat in Berlijn werd afgesproken om tegen 2005 jongeren die afstuderen als bachelor of als master, een diplomasupplement te geven dat 'in een veel gesproken Europese taal' meer uitleg zal verschaffen over de gevolgde opleiding. Dit is een verrassend standpunt en mede de aanzet voor enkele vragen.

Mevrouw de minister, wie was namens de Vlaamse regering aanwezig ? Wat was de inbreng daarbij ? Wat zijn volgens u de belangrijkste conclusies die in Berlijn werden genomen ? Waaraan hecht u zelf het meeste belang ? Kunt u wat meer uitleg geven over het diplomasupplement ? Waarover gaat het ? Wat wordt bedoeld met de precisering 'een veel gesproken Europese taal' ?

Een tweede opmerkelijke realisatie tijdens de afgelopen maanden was de oprichting van het Vlaams-Nederlands accreditatieorgaan. Wanneer wordt dit verdrag besproken in het parlement ? Hoe verloopt de samenwerking ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik kan hier bijzonder kort over zijn. We volgen immers deze problematiek vanuit dezelfde belangstelling, en onze vragen zijn dan ook gelijklopend.

Ook voor mij is de vraag vooral wie er aan tafel zat. Hoe is de voorbereiding gebeurd ? Hoe was de betrokkenheid van evidente actoren, zoals de academische wereld, maar ook de studenten zelf ?

Een tweede vraag gaat over de betekenis in dat geheel van het Nederlands-Vlaams accreditatieorgaan. Wordt van daaruit een gemeenschappelijke benadering van Vlaanderen en Nederland internationaal voorbereid ?

Martens

We hebben begrepen wat de belangrijkste elementen zijn, maar misschien kunt u nog wat toelichting geven bij de belangrijkste elementen van uw eigen inbreng. Hoe verhoudt die inbreng zich tot die van andere landen ?

Wat is de budgettaire impact van een en ander ? Hebben zulke engagementen alleen maar organisatorische ingrepen tot gevolg, of hebben ze ook een budgettaire impact ? Wat is die impact, en is daarvoor voorzien in de nodige middelen voor de toekomst ? Er is immers een enorme druk, niet het minst in de hogescholen. Ze zitten daar in een bijzonder moeilijke budgettaire situatie, ook na het gesprek dat u enkele weken geleden met hen hebt gehad.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de vragen overlappen elkaar enigszins. Ik zal ze dus gezamenlijk beantwoorden.

De ministeriële opvolgconferentie van het Bolognaproces ging door in Berlijn op 18 en 19 september 2003 en werd bijgewoond door de Europese ministers bevoegd voor het hoger onderwijs, de Europese Commissie, de Raad van Europa en vertegenwoordigers van de Europese koepelorganisaties van instellingen en studenten. Ik leidde de delegatie van de Vlaamse Gemeenschap.

Vlaanderen heeft deze conferentie actief voorbereid, zowel op Europees niveau, als in Vlaanderen in samenspraak met de VLIR, de Vlhora en de VVS. Om mijn concrete optreden tijdens de Berlijnconferentie voor te bereiden, hielden we bijvoorbeeld op 18 juli een overlegvergadering waar vertegenwoordigers van de VLIR, de Vlhora, de VVS en de SERV waren uitgenodigd.

Op deze vergadering is trouwens ook over de oprichting van het virtueel Bolognaforum gesproken. Bovendien hadden de VLIR, de Vlhora en de VVS ook hun eigen kanalen in de Europese voorbereiding van Berlijn via hun vertegenwoordiging in de Europese koepelorganisaties EUA, Eurashe en ESIB.

Het is een kenmerk van het Bolognaproces dat het niet alleen wordt aangestuurd door de nationale politieke overheden en de Europese Commissie, maar dat ook de Europese koepelorganisaties voor de academische wereld, als cruciale partners voor

de beleidsimplementatie, de discussie mee structureren. Ook de studenten hebben het allemaal via hun eigen forum voorbereid en hebben een grote inbreng gehad in het geheel.

Ik kan moeilijk geloven dat mijn Duitse collega Bulmahn, de opzettelijke bedoeling zou hebben gehad de studenten uit de ministeriële conferentie in Berlijn te houden, wat ik in die periode enkele malen heb opgevangen. Zij was het trouwens, samen met de Italiaanse Onderwijsminister Moratti, thans voorzitter van de EU-Raad Onderwijs, die ervoor heeft gezorgd dat de vertegenwoordigers van ESIB, EUA en Eurashe mee rond de tafel zaten, zelfs tijdens de besloten gedeelten van de vergadering. Daar is weliswaar lang over gediscussieerd, want ze wilden het ook praktisch doenbaar houden, en hoe meer mensen er aan tafel zitten, hoe moeilijker het wordt om tot een echt debat te komen.

De organisatoren hadden om logistieke redenen geopteerd voor een conferentie met minder deelnemers dan in Praag, hoewel ze toch meer landen en organisaties hadden uitgenodigd. Dit heeft noodgedwongen geleid tot kleinere delegaties per land, wat door alle landen, ook door Vlaanderen, werd betreurd omdat de ministers zo minder speelruimte hadden om ook vertegenwoordigers uit de eigen academische wereld en studenten uit hun eigen land op te nemen.

Ikzelf heb de studenten betrokken bij de Europese opvolging van het Bolognaproces. Vlak na de conferentie van Praag, namelijk in het tweede semester van 2001, uit hoofde van het Belgische EU-Raadsvoorzitterschap en ook als voorzitter van het Bolognaproces, heb ik regelmatig met hen ontmoetingen over dit onderwerp gehad. Ik heb ervoor gepleit de Europese studentenkoepel ESIB, samen met de andere vertegenwoordigers uit het veld zeker in alle gremia van de opvolging op te nemen. Dat is ook effectief gebeurd, hoewel het op de ministeriële vergadering in Praag allesbehalve duidelijk was of dit wel haalbaar zou zijn. Onze Vlaamse studentenkoepel VVS speelt een zeer actieve rol in ESIB en wordt daarvoor financieel ondersteund door de Vlaamse Gemeenschap.

In Berlijn hebben de verschillende partners hun engagement voor het Bolognaproces versterkt. Het einddoel van het Bolognaproces is de realisatie van een Europese hogeronderwijsruimte tegen 2010. Om dat ambitieuze einddoel te halen, is in Berlijn afgesproken een extra impuls te geven door middel van concrete afspraken voor 2005, en door middel

Vanderpoorten

van begeleiding voor een aantal landen die nieuw zijn toegetreden.

Elk land dient tegen die tijd een effectief kwaliteitszorgsysteem te hebben opgezet en een opleidingsstructuur bestaande uit twee cycli, voor bachelor en voor master. De erkenning van diploma's en studieperiodes moet vlotter verlopen door de toepassing van de Lissabonconventie van 1997 inzake de erkenning van hogeronderwijsdiploma's.

Elke afgestudeerde heeft recht op een diplomasupplement dat een beschrijving geeft van de studies volgens een geïjkt internationaal model. Ook wordt er tijdens de periode 2003-2005 voor de kwaliteitszorg gewerkt aan een lijst van gemeenschappelijke standaarden, criteria en procedures en zal worden nagegaan op welke wijze de werking van de organisaties die instaan voor de kwaliteitsbewaking of accreditatie, kan worden geëvalueerd.

De Bolognalanden zullen ook verder werken aan de ontwikkeling van vergelijkbare en convergerende omschrijvingen van diploma's en graden in termen van studieomvang, competenties en opleidingsprofiel. De ontwikkeling van een Europa van de kennis vergt een convergentie tussen de Europese hogeronderwijsruimte en de Europese onderzoeksruimte.

De doctoraten vormen de derde cyclus van het hoger onderwijs en de eerste stap van een onderzoeksloopbaan. Het Berlijncommuniqué roept verder de universiteiten en onderzoeksorganisaties op om de mobiliteit van doctorandi en onderzoekers te versterken. Hierbij zijn de vorming van de onderzoekers en een versterkte aandacht voor het inter- en multidisciplinair onderzoek van het allergrootste belang. Het Berlijncommuniqué weerspiegelt wel degelijk de Vlaamse aandachtspunten. De versterking van de kwaliteitszorgsystemen, de integratie van het perspectief van levenslang leren in het hoger onderwijs en de afstemming van de Europese hogeronderwijsruimte en onderzoeksruimte zijn belangrijke kapitels geworden in de conclusies van de Berlijnconferentie. Ik heb deze punten tijdens en voor Berlijn bij mijn collega's onder de aandacht gebracht. Ik heb ook gepleit voor de verbreding van de toegang tot het hoger onderwijs en voor meertaligheid van afgestudeerden als kwaliteitslabel voor hogeronderwijsopleidingen in Europa.

De Vlaamse regering heeft op 17 oktober 2003 het voorontwerp van decreet goedgekeurd houdende

goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend in Den Haag op 3 september 2003. Het ligt nu bij de VLOR en de SERV voor advies, en daarna moet het nog worden voorgelegd aan de Raad van State. Ik hoop het ontwerp nog voor het einde van 2003 bij het Vlaams Parlement in te dienen.

De samenwerking met Nederland en met het accreditatieorgaan verloopt uitstekend. De NAO heeft een aantal activiteiten uitgevoerd. Daartoe is een projectteam ingesteld bestaande uit twee Vlaamse projectleiders en medewerkers van het adviesbureau dat de NAO heeft ondersteund bij de invoering van de accreditatie in Nederland. Intussen zijn een concept van accreditatiekader en een concept van toetsingskader klaar. Ze zijn voorgelegd aan de VLIR en de Vlhora en door beide gunstig geadviseerd. Ik heb de ontwerpen aan het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering ter kennisgeving bezorgd en ook aan de universiteiten en hogescholen medegedeeld.

Ik kies voor deze aanpak omdat de instellingen zo snel mogelijk een inzicht moeten krijgen in de vorm en de inhoud van het accreditatieproces. Daarmee beschikken ze over de nodige informatie om de geplande onderwijsvisitaties uit te voeren aan de hand van een protocol dat rekening houdt met deze accreditatiekaders. Ook voor de inrichting van nieuwe opleidingen beschikken de instellingen over de informatie over de kwaliteitstoets waaraan de nieuwe opleidingen zullen worden onderworpen.

Gedurende het hele project heeft het team intensief samengewerkt met VLIR en Vlhora en heeft het overlegd met studenten, werknemers- en werkgeversorganisaties. Het verdrag bepaalt dat de Vlaamse regering de accreditatiekaders en het toetsingskader nieuwe opleidingen moet goedkeuren. Dit kan pas gebeuren nadat het verdrag officieel in werking is getreden.

Intussen heeft het projectteam een stappenplan uitgewerkt voor de tweede fase van het project rond de invoering van de accreditatie in het Vlaamse hoger onderwijs. Hierover wordt er in de komende dagen overleg gevoerd met de belanghebbenden : instellingen, studenten en werknemersorganisaties. Als conclusie mag ik stellen dat de samenwerking zeer vlot verloopt en de voorbereiding van de invoering van de accreditatie zo goed als afgerond is.

Vanderpoorten

Vlaanderen zit binnen Europa duidelijk in de kopgroep wat betreft de implementatie van de Bologna-doelstellingen. De voor 2005 uitgezette intermediaire doelstellingen stellen voor Vlaanderen weinig problemen. Het afleveren van het diplomasupplement en het verplichte gebruik van het Europese systeem voor overdracht van studiepunten, het ECTS, is in Vlaanderen al jaren een feit. Verder gaan vanaf 2004-2005 aan alle universiteiten en hogescholen de opleidingen volgens de nieuwe tweeledige structuur van start.

Aandachtspunt blijft uiteraard de ratificatie tegen 2005 door België van de Lisbon Recognition Convention. De Vlaamse en Duitstalige parlementen hebben hieraan reeds hun goedkeuring gehecht, de Franse Gemeenschap nog niet. Hierover wil ik dus zo snel mogelijk een intra-Belgisch overleg opstarten zodat alle obstakels voor de ondertekening en ratificatie worden opgeruimd. De Conventie van Lissabon is namelijk een belangrijk instrument om vlotte wederzijdse erkenning te bevorderen. Bovendien bevat ze een 'code of good practice' voor transnationaal onderwijs, die een goede structuur biedt voor het stimuleren van internationale uitwisseling. Daarnaast kan er preventief worden opgetreden tegen malafide aanbieders van hoger onderwijs.

Het is ook uitermate belangrijk dat men in Vlaanderen het perspectief van levenslang leren in het hoger onderwijs ernstiger gaat nemen. Een belangrijke tussenstap vormt het nieuwe decreet op de flexibilisering. Flexibele leerwegen, samen met het uitwerken van een regeling voor de validatie van EVC, zullen zeker bijdragen tot de verbreding van de toegang tot het hoger onderwijs naar een minder traditioneel en jeugdig studentenpubliek, en aldus de uitval verhinderen.

Ik meen dat ook logistiek en financieel het beleid voldoende garanties inbouwt om de hele operatie tot welslagen te brengen. Waar het nodig was, is bijgesprongen. Ik denk bijvoorbeeld aan de aanvullende middelen van 7.531.000 euro voor 2004 voor de universiteiten en 1.909.000 euro voor 2004 voor de hogescholen, oplopend tot 7.362.000 euro in 2006.

Ten slotte vermeld ik nog het extra budget voor de academisering van de hogeschoolopleidingen. Voor 2003 gaat het om 5 miljoen euro, en het zal oplopen tot 12,9 miljoen euro in 2006.

Het diplomasupplement is een belangrijk instrument voor de bevordering van de mobiliteit van studenten en afgestudeerden. Het geeft een aanduiding van de aard van de opleiding – de professionele of academische oriëntatie –, de duur van de opleiding – het aantal studiepunten –, de inhoud van het voltooide studieprogramma en een korte beschrijving van de opleidingsonderdelen. Het vermeldt ook de opleidingsonderdelen die de student heeft gevolgd aan een andere instelling, in het kader van het Erasmus-programma of een gezamenlijke opleiding.

In uitvoering van het structuurdecreet moet de Vlaamse regering de vorm van het diplomasupplement vaststellen. In principe moet het worden uitgereikt in het Nederlands of ten minste in het Engels, als de student erom vraagt. Over de vormgeving en over de gebruikte terminologie zal ik nog uitvoerig overleg plegen met de universiteiten en de hogescholen.

Ik wil terzijde ook aanhalen dat er in Berlijn ook een bijdrage was van de koepel van hogescholen, die zich lovend hebben uitgesproken over de gang van zaken in Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het is goed dat er goede relaties worden onderhouden met de VVS. Ik wil toch de bedenking maken dat de contacten ook te goed kunnen worden. Men kan de 'kritische massa' van de VVS op de duur gedeeltelijk ondervangen. Dit is een stap te ver.

Ik dacht dat in Berlijn – vooral aangebracht door de studenten – ook de sociale dimensie ruim is besproken. Het gaat om de meerwaarde in het verlengde van Bologna, zoals op het vlak van mobiliteit, maar aan de sociale dimensie hangt ook een prijskaartje.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dit onderwerp is aan de orde geweest. Alle landen, zonder uitzondering, hebben een uiteenzetting gehouden, waarbij werd gefocust op onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. De sociale dimensie is heel vaak ter sprake gekomen. Als we de conferentie van Berlijn overschouwen, lag het zwaarste accent op de kwaliteitszorg. Uiteraard is de sociale dimensie vaak aan bod gekomen, want

Vanderpoorten

het is ongelooflijk belangrijk. Voor mij moet Bologna een meer democratisch hoger onderwijs tot gevolg hebben, en niet een minder democratisch onderwijs. We moeten hier waakzaam op toezien, daarom breng ik het sociale element steeds ter sprake. Ook in mijn uiteenzetting lag de nadruk op kwaliteitszorg en het voorbeeld van de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen.

We hebben goede relaties met heel veel koepelorganisaties, ook met de VVS. Dat neemt niet weg dat ik ook heel regelmatig contacten heb met studenten van verschillende instellingen. Zij zijn soms niet akkoord met het standpunt van de VVS of een andere organisatie. Al deze elementen worden ingebracht bij de besprekingen op het kabinet.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik neem nota van uw antwoord. Ik ben blij te horen dat dit behoorlijk wordt opgevolgd en dat u daarin een positieve toon weet te vinden.

Mijn grote zorg blijft echter de financiering. U geeft de budgetten aan. Ik hoor geruchten dat door de precaire situatie waarin onder meer – en vooral – de hogescholen zich bevinden, ze deze middelen zullen moeten aanwenden om te doen wat ze vandaag al doen. Die academiseringsgelden zullen dus gebruikt moeten worden om de gewone werking op een behoorlijk niveau te houden. Ik zeg dit niet om onrust te stoken. Het zijn hun woorden.

Mevrouw de minister, het is absoluut een reëel probleem. Ik blijf er dan ook op aandringen dat u daar aandacht aan zou besteden. Ik weet dat u dat in principe doet, maar u moet daarvoor blijven vechten tot u het gewenste resultaat bereikt.

We hebben vroeger al gesproken over de druk bij de docenten van de hogescholen. Die druk is abnormaal hoog. U weet ook dat bij de berekeningen die er zijn gemaakt, uitgaande van de precaire situatie, veel hogescholen op het punt staan meerdere mensen verder te moeten laten afvloeien. Dat betekent dat de druk nog groter wordt op degenen die er blijven.

Er is dus absoluut een reëel probleem. Dit is des te erger omdat hoe dan ook de hogescholen nog iets uitdrukkelijker dan de universiteiten werken met een groep van jonge mensen die een wat meer uitgesproken sociaal en kwetsbaarder profiel hebben.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mevrouw de minister, uw toespraak ging over de toegang tot het hoger onderwijs en de meertaligheid in het hoger onderwijs. U hebt het eigenlijk niet echt over de diplomasupplementen gehad. U hebt een beetje in het Engels aangegeven wat het diploma al dan niet zal inhouden. Als de accreditatie eenmaal een feit is, interesseert dat niemand meer. De gelijkwaardigheid wordt dan geacht een feit te zijn.

Ik dacht eigenlijk dat het supplement onder andere te maken heeft met de uitwisseling die er is geweest in Europa via een of ander programma. Ik haal nu even een vernietigend rapport aan over de internationalisering en de meertaligheid in het hoger onderwijs in Vlaanderen, dat werd opgesteld door de Vlaamse professor Soete. Hij zegt dat Vlaanderen binnen 10 jaar met zijn hoger onderwijs, bijvoorbeeld in vergelijking met Nederland, achterop zal hinken omdat de beperking van 20 percent, die we hier hebben goedgekeurd, ervoor zal zorgen dat we internationaal nog weinig aanbod komen. De uitdaging voor een aantal universiteiten is om alles in het Engels te doen. Dat is volgens hem een supplement.

Ik heb begrepen dat in het supplement dus niet alleen de internationale uitwisseling zal staan, maar ook de taal waarin het onderwijs werd gegeven en de professor bij wie er les werd gevolgd. Zo wordt het alleszins in Nederland geïnterpreteerd. Ik heb daar gisteren een artikel over gelezen. Dat professor Soete niet zo positief is over ons, wisten we al, want we hebben hem hier ook al eens ontvangen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer Van Baelen, u kaart een ruimer probleem aan, namelijk dat van de taal. We zullen het decreet uitvoeren, maar ik denk dat we waakzaam zullen moeten blijven in de toekomst. We zullen de evolutie van de tewerkstellingskansen en van de kwaliteit van ons hoger onderwijs op de voet moeten volgen.

In Europa is er een snelle evolutie aan de gang, en Vlaanderen onderschat die soms een beetje. We reageren omwille van onze geschiedenis en onze cultuur minder open dan andere landen. We moeten voortdurend in het oog houden wat er in andere landen gebeurt, en daar rekening mee houden in de discussie. Het zal van groot belang zijn dat we in

Vanderpoorten

heel de discussie steeds naar het juiste evenwicht zoeken.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik zal een vraag om uitleg indienen op basis van het artikel dat ik gisteren heb gelezen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik ken dat artikel niet.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opmerkelijke uitspraken van een aantal gangmakers in het Vlaams hoger onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de opmerkelijke uitspraken van een aantal gangmakers in het Vlaams hoger onderwijs.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het laatste jaar van de legislatuur is bezig. Ik heb daarom samen met onze zeer goede studaxen wat studiewerk verricht over de woordvoerders-gangmakers die het een goede maand geleden voor het zeggen hadden. Toen werd het nieuwe academiejaar geopend en ter gelegenheid daarvan werden er weer tal van academische zittingen gehouden, waarvan we er allemaal wel enkele hebben bijgewoond. We hebben eens bekeken welke essentiële zaken op die zittingen aan de orde waren.

Rector Oosterlinck had het vooral over de NV Universiteit. De studenten hebben hem naar aanleiding daarvan onmiddellijk met Napoleon vergeleken.

De rector van mijn universiteit, de heer De Leenheer, wil dat elke Vlaamse student wordt verplicht om 3 maanden in het buitenland te gaan studeren. Hij heeft heel wat kritiek geuit op de hervormingen in het Vlaamse hoger onderwijs. Hij vreest dat de hervormingen kwaliteitsverlagend zullen werken.

Rector Van Camp van de VUB uitte zijn vrees over de monopolievorming in het hoger onderwijs. Hij waarschuwde voor een verbeterd concurrentiestrijd die zou kunnen ontstaan.

De heer Van Loon, de Antwerpse rector, droomt over Antwerpen als volwaardige universiteitsstad. Dat doet hij naar aanleiding van de fusie die er is gebeurd.

De rector van de ULB, de heer Vanherweghem, haalde heel scherp uit naar de onderfinanciering in het algemeen en naar de numerus clausus voor de tandartsenopleiding.

De rector van de KUB, de heer Van Hoecke, voorspelde dat de helft van de studenten het in betere economische tijden na 3 jaar voor bekeken zullen houden. Ze zullen volgens hem de arbeidsmarkt betreden met het diploma van bachelor op zak.

Drie Waalse professoren pleitten voor een drastische verhoging van het inschrijvingsgeld om aan de onderfinanciering te kunnen ontsnappen.

Kortom, collega's, we zien dat het Bolognaproces uiteindelijk niemand ongemoeid laat. Ik kan ook vaststellen dat al mijn kritische commentaar op het structuurdecreet in het verleden niet zomaar uit de lucht gegrepen was, integendeel.

Ik zet even de zaken op een rijtje waarop ik in het verleden reeds een kritisch licht heb laten schijnen : de liberalisering, het louter economische, de concurrentie, de monopolievorming, de onderfinanciering, de uitstroombogelijkheid na 3 jaar, de inschrijvingsgelden, de internationale mobiliteit, de vrees voor kwaliteitsdaling, de sociale bedreiging. Dat komt dus allemaal terug. Mevrouw de minister, ik voorspel u dat deze onderwerpen de volgende maanden sowieso nog aan bod zullen komen.

Mevrouw de minister, ik zou u daarom graag de volgende vragen voorleggen. Was u op de hoogte van de kritiek en de bekommernissen van de rectoren en professoren ? Wat vindt u zelf van al deze opmerkingen, die toch niet zomaar kunnen worden genegeerd ? Wat mogen we dit jaar nog verwachten qua parlementaire initiatieven inzake dit onderwerp ?

De voorzitter : De heer Ory heeft het woord.

De heer Flor Ory : Ik wil de heer Vandenbroeke feliciteren met zijn inventaris. Het verbaast me echter dat hij zich beperkt tot het universitaire niveau.

Ory

Bij de hervorming van het hoger onderwijs zijn toch ook nog andere actoren betrokken ?

De heer Chris Vandebroeke : Ook daarover heb ik heel wat informatie verzameld, maar ik wou nog voor de middag klaar zijn met mijn uiteenzetting.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb natuurlijk met veel belangstelling de openingstoespraken van de rectoren beluisterd en gelezen. Ik was ook aanwezig bij de start van het academiejaar in heel wat hogescholen. Ik heb natuurlijk met evenveel interesse beluisterd wat daar werd gezegd.

Ik moet eerlijkheidshalve toch wel zeggen dat ik ofwel minder negatief ingesteld ben dan de heer Vandebroeke, ofwel niet helemaal hetzelfde heb gehoord en gelezen. Ik heb in die toespraken toch niet zo veel kritiek of opmerkingen gehoord op het beleid of op de herstructurering van het hoger onderwijs, die nu volop aan de gang is. Uiteraard zijn er punten van kritiek, maar ik kan zelf ook wel heel wat punten van kritiek opnoemen. Het is nogal evident dat men die zaken waarbij er zich een knelpunt blijft voordoen, aanhaalt.

Het is ook het moment : in het begin van het academiejaar maakt men altijd van de gelegenheid gebruik om wat nog niet helemaal optimaal is, aan te klagen. Trouwens, de rectoren brengen zelf ook geen eenduidig verhaal. Als ze die toespraken naast elkaar zouden leggen, zouden ze zelf toch ook wel een vinnig debat kunnen voeren over wat helemaal in orde is, wat nog niet en hoe dat in orde moet worden gebracht.

Het is alleszins gepast dat elke rector bij de opening van het academiejaar reflecteert over een of ander onderwerp waarbij zijn instelling betrokken is en over de uitdagingen waarmee het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek worden geconfronteerd. De universiteiten en hogescholen staan inderdaad voor grote uitdagingen en zullen ook zelf strategische keuzes moeten maken bij de uitwerking van een en ander. Reflectie is uiteraard eigen aan het academische milieu, maar dat is niet gelijk te stellen met kritiek.

Met het structuurdecreet heeft de Vlaamse Gemeenschap een kader gecreëerd dat de instellingen

nog altijd – en misschien zelfs meer dan vroeger – de ruimte en de mogelijkheden biedt om zich volwaardig in te schakelen in de Europese hogeronderwijsruimte. Met de invoering van de bachelor-masterstructuur, de invoering van de acreditatie samen met Nederland en de vorming van de associaties werd volgens mij de slagkracht van het Vlaamse hoger onderwijs toch wel versterkt.

Ik vraag me af, mijnheer de voorzitter, wat nu voor mij de beste werkwijze is. Ik kan hier mondeling reageren op alle openingsredes van de rectoren. Dat staat echter allemaal op papier, dus kan ik de heer Vandebroeke die reacties ook schriftelijk bezorgen.

De voorzitter : Dat wordt dan wel best bezorgd aan alle commissieleden.

De heer Chris Vandebroeke : Mevrouw de minister, ik zou een dergelijke bloemlezing ten zeerste appreciëren. Ik denk dat het inderdaad beter is om mij de schriftelijke versie te bezorgen dan dat hier allemaal voor te lezen.

Minister Marleen Vanderpoorten : We zullen trouwens in de volgende weken volgens mij nog uitgebreid de kans krijgen om terug te komen op de dingen die volgens u niet helemaal kloppen. Wat ik u wel wil meegeven, zijn de ontwerpen van decreet die nog op stapel staan en de stand van zaken in de verschillende procedures die aanhangig zijn.

Er wordt momenteel gewerkt aan het ontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Dat ontwerp zal, als ik me niet vergis, eind november in het parlement worden ingediend.

Voor het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de participatie in het hoger onderwijs en de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen hebben we dezelfde timing vooropgesteld. Beide decreten staan beter bekend als de zogenaamde aanvullingsdecreten.

De ontwerpen liggen sinds begin oktober bij de Raad van State. Ik verwacht het advies tegen eind november, waarna deze ontwerpen zullen worden ingediend bij het Vlaams Parlement. De behandeling zal dan waarschijnlijk na de kerstvakantie gebeuren.

Vanderpoorten

Dan is er nog het ontwerp van decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Dit ontwerp moet nog aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State voor advies worden voorgelegd. Dat zal in november gebeuren. Dan is er nog het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag inzake de accreditatie, waarover we het daarstraks hebben gehad. Een kopie van het verdrag heb ik aan de voorzitters bezorgd. Het verdrag zal worden besproken in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.

Dan is er nog het ontwerp van decreet betreffende de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen. Het is de bedoeling om dit ontwerp, annex uitvoeringsbesluit, in de loop van deze maand aan de Vlaamse regering voor te leggen. Het zal passeren via de Inspectie van Financiën, en zal voor een eerste principiële beslissing nog deze maand op de regering komen. Het zal in het voorjaar in het parlement komen.

Dit zijn de decreten die direct verbonden zijn met de implementatie van de Bolognaverklaring. Twee meer technische decreten, ook wel eens vervolledigingsdecreten genoemd, zijn in behandeling. Het gaat om de Hogere Zeevaartschool en bepalingen rond de Vlaamse Autonome Hogescholen. Zij zul-

len ook voorwerp zijn van verder overleg tussen alle partijen die het BAMA-decreet hebben goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Ik heb nog geen concrete timing qua indiening.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw goodwill om uitvoerig te antwoorden.

Ik denk niet dat we op de openingszitting niet goed hebben geluisterd of bepaalde teksten verkeerd zouden hebben begrepen, maar er is een nuanceering in het standpunt. U bent per definitie verplicht om zeer attent naar de beleefd geformuleerde plichtplegingen te luisteren. Ik doe dat iets minder en ben extra attent voor de kritische massa die wordt ingebracht. Dat is volgens mij het nuanceverschil.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.30 uur.*
